

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I I .

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscriptele
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenfeld & Emerich Leoner.
Meinrich Schalk. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppalik.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroly & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifar și învoială.

RECLAME pe pagina a 8. a o
seriă 10 or. senu 30 bani.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. senu 15 bani. — Actul abo-
namentelor cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 232.

Brașov, Miercuri 20 Octomvre (1 Noemvre).

1899.

Instituția fișpanilor.

Nu vom greși, decât vom dice, că nu există în societatea acestui stat elemente mai antipatice, mai odiose și mai nesuferite, de cum sunt faimoșii fișpani unguresci. Vor mai fi pôte esecutorii de dare, dér nicî aceștia nu ne vine a crede să întrunescă odiul publicului pricepător în așa măsură, ca urgisiții de fișpani, căci esecutorii cel puțin esercéză o profesiune de necesitate, pe când instituția fișpanatului pare a fi o enigmă, pe care nimenea nu o înțelege.

Enigma acésta s'a discutat de repețite-ori și în parlament, în pressă și pretutindenî între Maghiari, cari înși-și îi taxéză ca pe nisce simpli corteși ai guvernului, nevrednici de simbria, ce li-se dă. A fost vorba despre ei și în actuala sesiune a comisiunei financiare a dietei, unde unul din deputați i-a declarat ca simpli „agenți politici“, cari pentru stat nu sunt de nicî o trebuință, ér pentru administrația cu atât mai puțin. Altul dintre deputați dișe, că el cu durere a esperiat, că până acum fișpanii tot timpul l'au petrecut cu cortesirile și singura datorință legală, ce-ar fi avut'o, adecă datorința de a controla, nu și-au implinit'o, sévirșindu-se cele mai scandalóse defraudări prin comitatele lor.

Mai importante au fost declarațiunile ministrului-președinte Szell, care a lăsat a se spera, că de-odată cu prezentarea proiectului de lege pentru reforma administrației se va trage dungă și peste instituția fișpănescă.

Nu s'a aflat nimenea, care să do-réscă lungirea vieței fișpanilor și să sară în apărarea lor. Toți, se vede, îi consideră ca pe nisce elemente netrebnice, a căror existență nu are

nicî un înțeles și e numai spre pa-guba statului.

Decă fișpanii sunt tratați în ase-menea mod chiar din partea cona-ționalilor lor maghiari, apoi ce să dicem ore noi, Românii, și celelalte popóre nemaghiare, cari gemem sub satrapia lor?

Ne vine să credem, că pe lângă o asemenea ură și antipatiă, cu care sunt priviți fișpanii din partea co-naționalilor lor, instituția fișpănescă ar fi fost de mult cassată, decât pe fișpani nu i-ar fi susținut în ochii masselor mulțimei șoviniste credința, că ei sunt în adevér „agenți poli-tici“, chiămați a asupri și terorisa populațiunea nemaghiară. Intrigele îndreptate în contra noastră și vehe-mentă, cu care acești fișpani ne-au lovit și atacat pretutindenî și în toate drepturile noastre naționale, au făcut să fiă considerați ca elemente indispensabile, ca un *malum necesarium*, pe care nu numai că l'au tolerat până ađi, dér l'au și incur-giat. Orî dóră baronul Banffy, fișpanul de odinióră al comitatului Bistrița-Năséud, ar fi putut vre-odată să ajungă ministru-președinte, decât nu s'ar fi făcut renumit prin volniciile ne mai pomenite, ce le-a sévirșit față de poporațiunea română a aceluî comitat?

Și mulți, fórte mulți alți fișpani s'au susținut și au fost tolerați în post, nu pentru-că ar fi făcut vre-un serviciu intereselor reale ale statului și poporațiunei, ci numai pentru-că rolul de „agenți politici“ și-l'au jucat în modul cel mai satis-făcător pentru maghiarisorii.

În multe comitate, raporturile între Maghiari și Nemaghiari ar sta astăđi altfel, decât n'ar fi existat fișpanii, „agenții politici“, cari cu pu-tere discreționară și cu o nesoco-tință caracteristică îngâmfarei lor au agitat și înverșunat spiritele prin

uneltiri și măsurî cari de cari mai revoltătóre.

De cum-va în adevér instituția fișpănescă se va desființa, noi nu o vom deplânge, chiar de i-ar seca sémênța pentru tot-déuna. Dér nu trebuie de altă parte să uităm, că fișpanii au figurat și figuréză ca „representanți ai guvernului“. Ceea ce ei fac și au făcut, avem să mulțumim la locul prim guvernelor, ér acestea la rëndul lor au să mulțumescă sistemului și toți împreună să și-o mulțumescă lor înși-le, căci de-o potrivă au lucrat, susținut și susțin acel sistem fatal, care tinde la formarea unui „stat național ma-ghiar“ pe ruinele majorității cetățe-nilor nemaghiari.

Puțin ne împórtă, de se va mai susținé, orî nu instituțiunea fișpani-lor, căci pe cât va exista sistemul, stările față cu noi nu se vor schimba. Spionii și intrigantii, de cari suntem impresurați de toate părțile, își vor juca rolul, pe care-l jócă și astăđi.

Sinóde protopopesci.

Sunt numai trei săptămâni până la întrunirea Sinodului arhidieceșan, convocat, precum șcim, pe điua de 22 Noemvre în Blașiú. În sensul cercularului metropolitan toate tractele protopopesci au să se întrunescă în sinóde, pentru-că de-oparte să alégă din sinul preoțiinei lor câte-un delegat, care împreună cu protopopul tractual să participe la Sinodul din Blașiú, ér de altă parte clerul să aibă ocașiune a-și arăta părerile sale în aceste adunări premergătóre asupra marilor cestiuni dela ordinea đilei.

Până acum cunóscem hotărîrile a două sinóde protopopesci: cel din Turda ținut la 26 Octomvre, și cel din Elisabeto-pole, ținut la 28 Octomvre. Améndoné aceste sinóde au luat resoluțiuni cât se pôte de bărbătesci.

Sinodul din Turda, ținut sub con-ducerea d-lui protopop Artemiu Codarcea, după o discuțiune seriósă, a votat în una-nimitate o resoluțiune, care privitor la au-tonomiă dișe:

„Conferența sinodală protestéză sus și tare în contra tendinței de a contopi biserica unită în organismul autonom al bisericei catolice de rit latin și cere autonomiă pro-prie separată“.

În ce privesce ajutorul de stat (preo-țiinea din tractul Turdei „protestéză în contra modului de împărțire a aceluia usi-tat în timpul din urmă, fiind incomptabil ou demnitatea și autoritatea noastră biseri-cóescă“ și tot-odată declară unanim „că numai așa va primi ajutorul, decât acela se va împărți din partea P. V. Consistoriu metro-politan, care este singurul for competent și chemat a judeca și împărți preoților săi, după vredniciă, acel ajutor“.

Delegat pentru sinodul arhidieceșan din Blașiú a fost ales preotul Nicolae Ra-țiu (Tritul de sus).

Conferența preoțiinei din tractul Eli-sabetopolei, ținută sub conducerea d. proto-pop Stefan Câmpean s'a declarat de asemenea pentru autonomiă proprie și ș'a esprimat do-rința, ca episcopii provinciiei metropolitané de Alba-Iulia să nu mai participe la con-ferențele episcopilor catolici, cari nisu-esc a intra în fortăreța bisericei române unite.

Ca delegat sinodal a fost ales preotul T. Borza din comuna parochială Valhdid.

Sine ira et studio.

— Fine. —

Speranța în Roma pôte să nu înșele pe cei ce o au; pentru noi însă e șubredă, și ne temem, că precum nu a întervenit ea la ținerea în episcopat a lui Inocențiu Micu, ci l'a lăsat să cerșescă și să móră de fómé în eterna cetate, așa pôte să facă și cu noi. Roma nu e condusă numai de prin-cipii religioșe-morale, ci mai mult de prin-cipii de înaltă politică, și considerațiunile acestea sunt interesul.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Musmé.*

Comediă într'un act, de Frid. Wallis. Tradusă de Elena Mureșianu.

Persónele:

Elisabeta Freisinger.
Contele Ión de Salfeldt.

Locul acțiunei: Un bazar pentru sêraci în-tr'un oraș mare. Timpul present.

Scena înfățișéză un despărțémént din-tr'un bazar în folosul sêracilor, care este aranjat ca salon japones pentru ciaiú.

La mijloc ușe. În drépta și stânga asemenea uși. Mobile de lac și bambus. La drépta și stânga în fața scenei câte-o mes-cióră cu câte două scaune. La drépta și stânga ușei din mijloc asemenea. Tablouri și lampióne de hárta japonesé, etagere cu obiecte de vândare, d. e. evantaile, vase, diferite figurî mici, toate acestea aranjate mai mult cu gust, decât fidel.

(Este séră și lampiónele sunt aprinse.)

*) Acésta comediă s'a reprezentat la noi astă tómnă la producțiunea română de diletanți în favorul bibliotecilor nóstre poporale.

— Red.

SCENA I.

Elisa în costum de față japonesă, care servește ceaiul. Costumul se distinge mai mult prin șic, decât prin originalitate.

Elisa. Slavă Ție Dómne, toți s'au dus. Tombola are să începă curénd, și eu pot să mă odihnesc puțin. Am avut o ideă minunată, când am aranjat acest salon de ciaiú japones — el este cel mai căutat din tot bazarul. Acum un an, când avui aici o prăvăliă cu flori, am dobândit un venit curat de peste 1000 fl. — un frumos câștig pentru sêraci. Dér nicî nu se pôte aseména cu venitele mele de ađi. (Se uită la ciasornicul ei) Noué ciasuri; tombola s'a început, și el încă nu e aici. Langenheim mi-a promis, că-i va da un rendez-vous la 9 ciasuri aici și că el însuși va veni ceva mai târđiú. Așa-déră visul meu din tinerete are să se realizeze: El are să fiă al meu. Imî pare ca în poveste; deodată atâtea prospecte la o fericire neașteptată și nicî-odată sperată, și acéstă întélnire primă cu el între patru ochi, cu el, care încă nicî nu mă cunóște! (La de pe mescióra din stânga dintre obiectele de vândare, o oglindă și se uită în ea.) Nu fac o impresiă rea în costumul acesta, frisura ja-

ponesă imî stă mai bine, decât frisura mea obicinuítă.

(Se aud pași)

Étă-l. (Pășesece zimbînd ceva spre fond la drépta.)
Contele Ión de Salfeldt (intră prin mijloc, salutând ușor.)

SCENA II.

(Elisa, Ión la stânga ei.)

Ión (se uită împrejur și dișe pentru sine).
Langenheim încă n'a sosit — Mi-am cam gândit'o.

Elisa (pentru sine). Nu s'a schimbat aprópe de loc. Arată numai ceva mai serios (pășind înainte) Cu ce pot servi?

Ión. Prea stimată mea, aici nu pôte fi vorba de servit. Însé de-mî este permis să-mî esprim o dorință, atunci m'ași ruga pentru un ciaiú.

Elisa. Un ciaiú? Îndată ve-ți fi servit. (Așéđă masa și scaunele.)

Ión. (Voesece s'o rețină în mod galant dela acésta.)

Elisa (oprindu-l). Mă rog, mă rog, pen-tru-ce ași fi eu ađi față sêrmană aici, decât pentru a servi ciaiul? O fac pentru sêraci. (Ese prin ușa din stânga pentru a aduce ciaiul.)

SCENA III.

(Ión singur.)

Ión. (După mescióră la drépta, se uită după ea.) Adorabilă figură. Atâtea grațiă în toate mișcarile ei. — Ași face însă mai bine să-mî pun ochii în buzunar. Cine este pe drum să devie mire, trebuie să aibă gândul și ochii numai la alésa lui. — Nu-i vorbă, cam grea problemă, și mai vértos când cineva nicî nu și-a véđut încă mirésa.

Elisa. (Aduce ciaiul.)

SCENA IV.

(Ión, Elisa la stânga lui.)

Elisa. Aici e ciaiul. (Îl pune pe masa din drépta.) Veritabil după obiceiul japones, fără zahăr. Însé decât obicinuéscl mai bu-curoș cu zahăr, n'ai decât să poruncesc. Observ numai, pentru a evita ori ce neîn-țelegere, că zahărul se socotesce separat — tot în acel preț, ca și ciaiul.

Ión. Și acésta e după obiceiul veri-tabil japones?

Elisa. De-a pretinde pentru un lucru neînsemnat o sumă mai oribilă? Da, acesta este obiceiul veritabil japones. Este însă și obiceiul veritabil european de-a plăti ceea ce

Drept aceea credem, că pășirea noastră în cestiunea congruei și autonomiei bisericei noastre, neoportună pentru cei dela „Unirea“, e la timpul său. Dăru nu vom sta cu mâinile în sân și ne vom uita liniștiți, când vedem cu ochii, cum episcopatul rom. cat. sapă și bate zidul pe care stă biserica noastră? Să lăsam, ca acest episcopat să dărime acel zid, și numai după aceea să ne svircolim, ca rima după ce au scos-o din culcușul ei farele plugului? Să nu fiă!

Dacă zeloșii noștri redactori dela „Unirea“ au o umbră de speranță în Roma, făceau un lucru mult mai bun și mai prudent arătând Romei mișcarea, ce s'a început contra ingerenței episcopatului rom. cat. și nisuița lui de a ne stringe peste voia noastră în sinul său, și arătând pericolul real ce amenință sânta „Unire“, decât a ne declara de ireligioși și fără de sentimente religioase. Oare un bătrân, crescut și trăit 60 de ani în deosebite lupte, care înainte cu 50 de ani a știut duce și conduce pe frații săi uniți și neuniți la luptă și la morțe pentru dinastia împărătească și limba românească, să fiă așa de ușurel, ca să încerce o luptă, ce nu s'ar pute realiza?

Nu, d-nilor, nu suntem atât de naivi să credem, că ceea-ce s'a putut și făcut la 1700, s'ar mai pute face și acum. „Noi lege avem, și după legea noastră el trebuie să moră“. Atunci unirea s'a făcut cu voia și la stăruințele guvernului Majestății Sale împărătești; astăzi reîntorcerea s'ar face peste voia și intențiunea guvernului Majestății Sale regesci. Dăr dacă convertirea nu se poate face în mare, ea se poate face în mic, și cine nu știe, că picături multe fac lacul mare!?

Ajunge să aștepte tot Românul unit, că în viitor pe Metropolitanul lui nu-l va mai alege clerul, în care e reprezentat și el, ci îl vor alege metropolitii papistași, că protopopii și preoții lor vor fi ordinați de un renegeat tăgăduș, care toate de tot, numai bine nu poate să voiească și să facă Românului, și aflând și chiar vădând aceasta: unul câte unul și unul după altul se va însinua la parochiul său și va declara, că trece la o confesiune sau la alta, că toate confesiunile sunt mai simpatice Românului, decât a papistașilor. Mai pune, că dacă s'ar întempla să treacă uniții la frații lor ortodoși, ar crește venitul preoților și învățătorilor, aceștia ar pute trăi onorabil și nu ar mai fi nevoiți a-și călca pe inimă, a linguși pe solgăbirii și fișpanii comitatelor, ca să-i recomande ministrului să le scoată ochii, să le astupe gura, și se le lege mâinile cu 30—40—50 florenași. — Totă lumea, toți călătorii, toți fabricanții, toți întreprinzătorii de căi fierate, de poduri și alte construcțiuni mari, cari au lucrat cu Românii, sunt de acord a recunoaște, chiar a lauda inteligența Românului. Și oare, dacă clerul cel unit, crescut cu îngrijire în ade-

vărurile religiei va pași cu zelul servitorului credincios întru apărarea bisericei sale? Credem, că tot cu asemenea zel, și încă cu mai mare zel vor pași și vor și exploata și preoții neuniți inteligența Românului unit, de a-l face să înțeleagă, că e mult mai bine și mai folositor a ave și țină un preot, decât doi, o școlă bună, decât două ca vai de ele etc. etc. Se prea înțelege, că în momentul, în care s'ar porni mișcarea de trecere a Românilor uniți la neunire, s'ar începe o luptă, dăr nici decum ca în secolul trecut cu Visarion, ci mai domolă, mai tăcută, ceea-ce după părerea noastră mai mult ar regenera pe Românii, decât i-ar duce la brutalități. Er dacă redactorii „Unirei“ se tem de brutalități, datori sunt a lucra așa, ca să le prevină. Pe calea însă, pe care au plecat, declarând pe un moșneg de om ușurel, pe un tiner de esaltat și pe ambii de fără de religie, nu vor pute împiedeca aceea, de ce se tem.

Lupta de trecere dela o biserică românească la alta a existat dela 1700, când mai vehementă, când mai latentă, până în zilele noastre; ea există și acuma, atâta numai, că această luptă a fost purtată numai la inițiativa sau din cauza nemoralității unor preoți, și așa ea nu a suferit decât pe respectivele consistorii. Dăru nu știu cum ar fi, când în această luptă vor intra și advocații, diaristii și alți învățați și inteligenți mireni, și fiind-că nu știu — și am auzit, că nu e bine să lași pasărea din mână pentru ceea ce sbôra — de aceea am intrat în luptă, dorind și voind a apăra autonomia bisericei mele.

La cele ce le scrie „Unirea“ despre noi, dăru: „De aceea noi nu putem îndestul recomanda credincioșilor noștri, să nu se ia după vorbele necumpătate și neprecuțate ale unor oameni, cari nu cunosc istoria mișcărilor religioase, — oder was? — din sinul poporului nostru, și prin urmare, nici pericolele impregnate cu astfel de mișcări, și cari sunt atât de simpliuli, încât să-și inchipuască, că dacă ei nu au nici o convingere religioasă, tot așa nu au nici ceilalți oameni“, reflectăm, că e peste putință, ca acestea să le fi pus pe hărtia p'na și mâna unui Român, a unui profesor, a unui doctor în teologie, etc. Se poate, ca acești luceferi ai uniților să nu fi vădit nici-odată umbra unei; se poate, ca vre-unul cel puțin din ei să nu știe, că eu am ascultat teologia în trei ani, și numai după-ce nu am mai putut suferi faptele nemorale și plusquam scandalose ale conducătorilor bisericei unite din acel timp și despotismul cel mai încarnat, care a făcut din negru — alb, și din moralist — calumniatori, din adevărați preoți iubitori de nem și biserică — ireligioși: am eșit din sinul clerului, ne mai voind a fi membru al lui, și acesta am făcut-o nu numai eu, ci alți 11 cu mine, dintre cari singur Bradul mai e în viață. Și dacă copiii colegilor noștri o știu aceasta, cum vin să ne declare de simpliuli, cari să nu cunoșcem istoria mișcărilor religioase? De ar ști și cunosc nepoții, adică fiii colegilor noștri, numai atât, cât au știut și mai știu discipulii lui Bănuțiu, Cipariu, Dimitrie Boeriu și Dr. Iosif Pop, atunci nu ar tresări, nu și-ar pierde tactul la o singură suflare de vânt.

Dacă suntem atât de simpliuli, de ce se tem și au eșit din sărite? Imprejurarea, că și-au pierdut răbdarea și tactul, e semn învederat, că nu suntem simpliuli. Ce și cum va pași biserica neunită, nu putem ști. Credem însă și noi, că și ea va fi șicanată și poate și zdrobită. Noi însă nu ne ocupăm pentru acum de viitor, ci de prezent, și „de prezenta gaudet Ecclesia“. Noi ne ocupăm și vom să salvăm biserica noastră. De ne va succeda, ne vom bucura; de nu ne va succeda, vom căuta refugiu acolo, unde vom găsi.

Cum-că „ideia lansată de noi, chiar și când am fi socotit-o numai ca o amenințare spre a determina cercurile mai înalte în favorul punctului de vedere al bisericei noastre“ a fost și e sulevată la timp, am arătat mai sus. Ne pare însă neșpus de rău, cum a putut crede cine-va, că noi am fi sulevat cestiunea trecerii la ne-

unire, numai ca să spăriam lupul cu pielea ôiei. Vă rog să credeți și, de veți pofti, să vă convingeți, că noi, adică eu și Dr. Vaida, nu am lucrat în înțelegere, ci făcând mână de mână împins de sine și de dorul de a nu ne vedea biserica ingenușiată și înghițită de lăcomia papistașilor nepapistași. Dacă nepotul Vaida a fost mai agresiv, acesta nu denotă ireligiozitate, ci numai prea marele zel de a feri biserica noastră de năpasta, ce o amenință.

În fine ne bucurăm, că și noi avem drept de a discuta și delibera asupra trecerii la ortodoxie, scriind: „Nu un om, sau altul, chiar și când ar fi el mai înțelept, decât cei ce ne provoacă să ne facem neuniți, are să hotărască direcțiunea și mijlocele în lupta ce o purtăm în cestiunea autonomiei, ci numai Arhiepiscopii și hotărârile clerului și poporului, după matura și înțeleptă cumpănire a tuturor împrejurărilor“.

Atâta am cerut, cerem și vom pretinde și noi, numai nu voim a ne înțelege.

I. A. Severu.

Fișpanii.

Comisiunea de finanțe a dietei ungare a încheiat în ședința sa de Vineri dezbaterile asupra bugetului pentru interne. Cu prilejul acesta s'au auzit vorbe grele despre fișpanii.

Deputatul Komjathy luă cel dintâi cuvântul la poziția din buget, care prelininază cheltuielile pentru fișpanii și secretarii de fișpanii. După părerea lui Komjathy instituția fișpanilor nu se mai poate susține în starea ei de azi. Astăzi fișpanul nu este altceva, decât un agent politic (Förte corect! — Trad.). Statul nu câștigă nimic prin ei și tot așa de puțin sunt folositori fișpanii pentru administrație. Oratorul declară, că nu poate înțelege, de ce pe lângă fișpanii sunt de lipsă și secretarii. Nu cum-va, ca să le esplice, că ce au de făcut și ce ordona legile? Nu-i nici o lipsă de ei. Mai bine ar fi, dacă aceste posturi s'ar căsa și plata lor s'ar șterge din buget.

Justh Gy. dăru, că a speriat cu regret, că cel puțin în trecut fișpanii au fost ocupați numai cu cortesirile și nu și-au implinit nici măcar unica lor chiamare legală: controlul. De aici a urmat, și în mai multe comitate s'au întemplat chiar de curând defraudări comise în mod atât de primitiv, cari la prima examinare ar fi putut să se descopere. Bani, ce se cheltuesc cu susținerea fișpanilor, s'ar pute folosi mai bine pentru urcarea leșilor funcționarilor administrativi.

Ministrul Szell răspundând vorbitorilor dăru, că cu controlul asupra administrării de bani se ocupă în primul rând vicefișpanul. Printr'asta nu vră să dică, că fișpanul, care controlează administrația întrăgă, n'ar fi dator a controla și administrarea banilor. De alt-fel, dăru ministrul, cestiunea acestui post (de fișpan) stă în legătură cu reforma administrației, și atunci el va trece prin transformări. Reforma administrației nu o va amâna p'na mult. Revenind érași la fișpanii, ministrul dăru, că ei nu sunt agenți politici, ci reprezentanți ai guvernului. Până când nu se va introduce administrația de stat, este necesitate de aceste posturi.

Din cuvintele ministrului Szell se poate deduce, că posturile de fișpanii vor trece incurând prin o mare transformare, ba poate că ele vor fi chiar cassate.

Reînviere.

Sub titlul acesta publică „Liga Română“ din Bucuresci un remarcabil articol privitor la situația și la luptele trupelor noastre din Bucovina. Estragem din acest articol următoarele părți:

Multă vreme Bucovina a fost învăluită într'un negru zăbranie de doliu, prin care privirile noastre nu puteau pătrunde în interiorul aceluia templu profanat. De mult căduse în uitare. Această provincie urgisită și bătută de omen și de sortă era prea sugrumată, pentru ca glasul cătorva fii ai ei adevărați, să potă ajunge până la

noi. Trup din trupul României, suflet din sufletul ei, densa era în pericolul de a fi ștersă din mîntea noastră, amintirea ei pe veș uitată. Prea mult a p'etruns străinismul cu valorile lui entropitoare în această pajiște suridătoare, prea mult lacustele inundaseră holdele, desasperase pe omeni. Glasul lor năbușitor se perdea în vâlmășagul vuetelor stridente și seltatice ale celor ce-i înconjurau.

Dăr éta! — Sfânt moment de reculegere și renaștere națională! — nópnea care domina spiritele de atâta timp căta se sfîrșesc, și aurora dulce și frumoasă, inspiratărea speranțelor noastre scumpe, a sosit și mândră se arată înaintea frunților încetite ale bătrânilor luptători. S'a rupt cu trecutul, s'a terminat întunerecul. Lumina răcoroasă a zilei le-a luminat mîntea, le-a deschis ochii și Bucovinenii astăzi ved, pricep, hotărăsc. . . .

Nu mai cine a fost în poziția lor poate înțelege și simți starea unui astfel de neam robit, îmbucățit și persecutat, numai acela poate înțelege durerea lor fără sémán.

Și față cu poziția lui precară guvernul bucovinean a hotărît o luptă ilegală și rusinosă. Densul a hotărît morțea națională a Românilor bucovineni. Această hotărîre însă i-a treșit și i-a determinat să lupte, să reziste, cum știe Românul cu energia lui legendară să reziste. — Deci, pe când pe de o parte e durerosă această decisiune a stăpânilor, pe de alta e binefăcătoare celor subjugati; a treșit în ei viața națională, patriotismul, conștiința lor de adevărat Român.

La început, când venise baronul Bourguignon la dieta Bucovinei, roze de speranțe începeau să răsără pentru frații acestei provincii subjugate. Mo-lu venirea sale, cât și începuturile guvernării lui, promiteau mult. Se făcuseră oare-cari îmbunătățiri, se ameliorase — puțin de tot nu-i vorbă — starea Românilor, cari sunt amenințați de a fi luați înainte de venetecii, cari tind să le ia locul. Dăr, nemernicia omenescă! acesta nu era decât o fătărie cu care voiau cei de sus să unșă ochii obijduiților noștri frați. Și au creșut densii, că vor isbuti, că Românii, deși strimțorați, nu vor avé atâta pătrundere, ca să ghi-cască planul baronului, nici puterea de a pute rezista.

Densii însă prin priespuții lor conducători, au dat semnalul luptei contra acestui slugarnic austro-ghaghar. Deputații români au ridicat glasul, au interpelat, au cerut satisfacția. Pe de altă parte studenții, particularii, n'au rămas nesimțitori la strigătul de deșteptare națională. Și azi, ca consecința acestui fapt, un vânt strășnic se deslanșue printre cei din Bucovina, agitând cumplit masele românesce. E destul, s'a sfîrșit, a mai răbda nu mai pot.

Incidental petrecut cu ocazia plecării metropolitului Arcadie Ciupercovic la Viena dovedesc îndestul acest lucru. Purtarea lui în contra Românilor, pe care-l păstora în mod nedemn — și acesta pe față — i-au revoltat. O indignare fără sémánii cuprinse și ei au hotărît, ca singuri să-și facă dreptate. . . .

Si acum, după alte multe neajunsuri, éta la ordinea zilei trigonirea diarului „Patria“, organul Românilor bucovineni. De mai bine de patru luni de zile confiscările nu mai încetază. Regulat, în mod sistematic, se confiscă articole, pe altele le ciuntesc, împiedecă apariția acestui valoros organ al partidului național din Bucovina. Și această confiscare se face nu atâta din cauza articolelor grave, cari „ar periclită siguranța statului“, ci din o altă cauză mult mai însemnată. Vor să suprimă pressa, și acesta pentru-ca să zădărnicescă totă mișcarea Românilor de emancipare și regenerare națională. Vor să suprimă pressa românească, pentru-ca să nu mai aibă cine controla și infiera cum se cuvine actelelor mișelesc și volnice. Totă lumea pricepe importanța, ce a câștigat diaristica în ultimul timp. Ea e a patra putere în stat, după cum s'a spus. Ea stă în capul mișcărilor, în capul tuturilor faptelor mari — esceptând foitele electorale. O idee mare și nobilă

ai cerut. Așa-dăr suntem amândoi veritabili. (In ton lingușitor.) Este pentru sêraci.

Ion. Fia dăr! Dacă sêracii au o asemenea sprijinitore căldurosă, să le îndulcim lor sôrtea — și nouă ciail. Stimabila mea! — cum sê-ți dic? — Domnișora —? Dômnă —?

Elisa. Nici una, nici alta: Musmé.

Ion. Musmé?

Elisa. Da, acesta imi este numele până când voi fi Japonesa.

Ion. Așa dăr zahăr, frumoasă Musmé.

Elisa. (Ese prin stânga să aducă zahărul.)

SCENA V.

(Ion singur.)

Ion. Ce nume încântătoare mai au și Japonessii estia! — Dăr tăcere! Unui mire în spe nu-i e permis să șoptescă alt nume, decât al miresei sale: „Elisabeta — Elisa Lisa —“ Musmé sună mai frumos. — „Elisa — Veta —“ Dă-le incolo! O să le șoptescă buzele mele încă destul, o să le chem, pôte să le și strig în toate tonurile. Pentru moment am să șoptesc numai „Musmé“!

Elisa. (Aduce prin stânga zahărul.)

(Va urma.)

apără „Patria“ din Cernăuți: *naționalitatea unui popor*. Ea pledează pentru o cauză dreaptă și sfântă, pentru întărirea, ridicarea elementului românesc deodată în propria lui țară. Și tocmai de aici începe nemulțumirea baronului, care nu are la stomac pe Românii. Incurajază, proteje pe Ruteni, pe Polonezi, dă drepturi și întâietate tuturor veneticilor usurpatori și neglijează, persecută, distruge pe cei ce au stăpânit această provincie ei cei dintâi, pe acei, cari au drepturi indestructibile asupra acestei țărișore....

Paralel cu această confiscare s'au mai petrecut lucruri de o extremă gravitate și de-o importanță foarte mare. Acțiunea infamă a baronului Bourguignon a produs pretutindeni reacțiunea în totă suflarea românească. Tot cei român s'au afirmat și cu glasul sus, mândru de naționalitatea sa, a protestat contra acelu metropolit renegat și contra acelu guvernator incapabil. Când densul, într'un discurs al său, rostese cuvinte insultătoare și pline de neadevăruri la adresa poporului român bucovinean, o furtună generală de indignare s'a produs în toate cercurile și în toate straturile poporului. Ei s'au mișcat, s'au adunat și au protestat cu totă energia contra acestui om plin de răutate și de cinism; ei au strigat sus și tare, că nu mai pot trăi guvernati de către ast-fel de tiran Ei și-au afirmat iubirea lor de patrie și devotamentul lor leal și nestrămutat către tron și dinastie și au protestat cu ultima lor energie contra acestui baron, ce are aerul de a le da lecție de patriotism și virtute civică....

Dér ați lupta s'a hotărât, deputații români din dieta Bucovinei adună poporul spre a-i vorbi. Protestul lor va fi însuși protestul poporului românesc bucovinean. Hotărârea lor va fi strigătul celor asupriți.... Va tremura baronul de hotărârea bietului popor asuprit, batjocorit și insultat. Conștiința națională se deșteaptă aprinsă și neîmpăcată....

SCIRILE DILEI.

— 19 Octomvre v.

Urcarea soldei oficerilor. Se confirmă în mod oficial scirea, că cu începutul dîlei de 1 Ianuarie 1900 se va urca solda oficerilor din armata comună. Suma eliminată în acest scop în bugetul anului viitor este aproximativ de 6 milioane flor. Din această sumă 31.4% are s'o supărte Ungaria. Ungurii cer acum, ca această reforma să se estindă și asupra honvețimei. Cheltuiala cu urcarea soldei oficerilor honveți va avé s'o supărte, se înțelege, numai Ungaria.

Conferințe naționaliste. Comitetul „Ligei culturale“, secțiunea T-Severin, a decis să organizeze în acel oraș un ciclu de conferințe după următorul program: C. *Armașu*: „Rolul Românilor în Oriental Europei“. St. V. *Nanul*: „Educațiunea națională“. Const. N. *Tanoviccanu*: „Amicii și vrăjmașii cestiunei naționale“. D. C. *Bungețianu*: „Despre patriotism“. Conferințele vor avé loc, cu începere de Sâmbătă 23 Octomvre v. și următoarele, din două în două săptămâni, în sala de gimnastică a liceului „Traian“.

Sporirea flotei germane. „Nord-deutsche Allgemeine Zeitung“ recomandă pentru a mări puterea marinei germane, de a adăuga celor două escadre existente, două alte escadre; să se construescă însă înainte de ce vase de război cu numărul de crucișetori-torpile necesari; de a mări apoi numărul marilor crucișetori destinați marilor depărtațe, până în 1911. Dela 1901 la 1917 va trebui să se pună pe apă în fiă-care an — și acesta s'ar puté face fără imposite noué — trei vase mari, trei bastimente mici și o diviziune de torpilor.

Inchiderea expoziției de pome din Sibiu s'a făcut Duminecă. Sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“ — dice „Tribuna“ — era plină de lume aléssă din Sibiu și din comunele învecinate, când comitetul

„Reuniunii agricole“ în frunte cu presidentul prof. D. Comșa s'a aședat la masa presidială. Presidentul prof. Comșa salută publicul adunat și prin cuvinte alese îi mulțămescă pentru sprijinul moral și material dat expoziției și prin asta Reuniunii române de agricultură, care tocmai acum își trăese al 10-lea an de viață neobosită. Dând sémă de succesele expoziției, d-l president laudă zelul și abnegațiunea comitetului aranjator și îndeosebi al st. domne și domnișore, care atât înainte de expoziția, cât și în tot timpul duratei aceleia au făcut tot posibilul ca să-și afirme vrednic puterea sprijinului lor valoros. Cu satisfacția apoi constatată d-l president, că inteligența și brava țărănime din comitatul Sibiului, împintenată de corpal învățătoresc și de ceilalți cărturari, s'au grăbit să-și trimită pomele lor pentru-ca expoziției mândria, ér lor fală și folose să-și facă. Mulțămind încă odată tuturor celor ce au lucrat și au ostenit pentru expoziția, precum și celor, care prin prezența lor au incurajat și au spriginit expoziția, d-l president invită pe d-l secretar V. Tordășianu — ca suplent al referentului din juriu, al d-lui Ioan Chirca, — să prezente raportul despre esponenți, vizitatorii expoziției și premiați expoziției.

Tragedia unui orfan. În orașelul *Nameszo* din comit. Arva s'a întâmplat d-lele trecute un omor în nisee împrejurări foarte bănuitoare. Un copil orfan cu numele *Ioan Cserchlu* a fost aflat omorit într'o pivniță. Trupul lui era aruncat între nise buți. Grumazii îi erau tăiați aproape de tot. Partea superioară a trupului era golă și pe spate se putea vedé urma unei mâni sângerose. Pe una din buți se afla un cuțit plin de sânge, care însă abia decă a putut fi folosit pentru o tăetură perfectă. Gendarmii, cari au umblat delă casă la casă, au aflat un cuțit asemenea acestuia, au mai aflat însă și un ștergar și două scânduri stropite cu sânge. Până acum nu s'a putut descoperi ucigașul. S'a constatat însă oficios, că nu pôte fi vorba aici de sinucidere. Crima această a fost săvârșită într'o parte a orașelului unde locuiesc numai jidani, ér un corespondent al lui „Alkotmany“ spune, că printre populațiunea creștină din *Namasztó* s'a produs o mare iritațiune și se vorbesc lucruri misterioase despre acest omor. Imorméntarea nenorocitului copil s'a făcut în 24 Octomvre n. Aprópe întreaga populațiune creștină a orașului a luat parte la imorméntare, ca și primarul comunei a rugat pe preot să-i facă o imorméntare frumoasă. Înainte de a fi dat pământului, copilul a fost secționat. „Alkotmany“ adăuge, că copilul a fost înșelat să umble la o anumită casă. Corespondentul aceleiași foi mai spune, că ștergarul de care am amintit, purta inițialele unui nume, dér că ele au fost tăiate. Se mai spune, că stoborul (palantul) dela casa unui ovreu a fost aflat murdărit de sânge și că gendarmii, cari au aflat acesta, întrebă pe ovreu: „De unde vine acest sânge aici? E sânge de om!“ — „O, nu!“ răspunde ovreul, „am ucis o găscă!“ — „Dér asta nu 'ți-e iertat, asta e tréba șachterului“ replică gendarmul. Până acum n'a fost nimeni arestat. Este însă mare bănuială, că s'a comis un omor ritual.

Nou inginer român. Ni se anunță din Clușii: În 26, 27 și 28 n. c. a depus înaintea unei comisiuni de specialiști la tabla reg. din Clușii esamenul de liberă practică de inginer d-l *Daniil Gabor*, căpătându-și astfel diploma de inginer în ale comasării. D-l *Daniil Gabor*, domiciliat în *Voila* lângă Făgăraș, e bine cunoscut în toate părțile locuite de Români, și-l și recomandăm cu tot căldura comunelor, cari au hotărâ de comasat.

Tragediana Agata Bârsescu în Sibiu. De două zile — serie „Tribuna“ din Sibiu — scena teatrului local s'a ilustrat de nou. Distinsa artistă română, domnișora *Bârsescu*, în călătoria sa spre Bucuresci s'a oprit aici pentru o scurtă serie de reprezentații. Doué au avut loc Sâmbătă și Duminecă; a treia, novitate, a avut loc ieri (Luni). Sâmbătă d-șora *Bârsescu* a

făcut rolul „Margaretei“ în „Dama cu camellei“. Piesa nu e tocmai potrivită pentru noi: pôte de aceea n'a fost gustată tocmai mult; publicul, cam rar, a fost puțin afecționat. D-șora *Bârsescu* însă a sciut domina atențiune până în sfârșit și a fost mult aplaudată. Producțiunea de asérá „*Fedora*“, de *Sardou*, a fost mai norocoasă; teatrul a fost plin, deși d. a. se dăduse admirabila comediă „*Schlafwagen-Inspector*“, care produce un vagon de rís, — tot înaintea casei pline. Publicul a fost încântat. D-șora *Bârsescu* splendidă și la înălțime.

Jubileul reformatiunii. Biserica reformată s'erbéază ați împlinirea anilor 382 dela începutul reformatiunii. În 31 Octomvre 1517 a așat Martin Luther pe ușa bisericei din *Wittemberg* cele 95 tese ale sale.

Damele române din Timișóra-Fabric arangiază petrecere de dans la 4 (16) Noemvre 1899 în sala berăriei (*Fabrikshof*) în favorul copiilor s'erați dela școlele române de acolo. Pentru comitetul aranjator invitările sunt subscrise de d-na *Maria Putic* presidentă și d-l *I. Miculescu* secretar. Biletul de persoană 1 fl., de familie (3 membrii) 1 fl. 50 cr. Ofertele și suprasolvirile marimonose se primesc cu mulțămită la adresa d-nei cassiere *Maria Gherdan* (Fabric, str. Tiger Nr. 2) și se vor chita pe cale d'aristică. Damele sunt rugate a se presenta în toalete simple.

Literatură.

„*Eminescu pesimist, profet și economist*“. Sub acest titlu a apărut la Bucuresci un interesant studiu asupra vieții și operelor poetului nostru *Mihail Eminescu*, scris de d-l *I. S. Ordăanu*, zelosul autor al unui însemnat număr de opuri scrise în domeniul economiei. Opu, pe care-l anunțăm, a apărut în „*Tipografia Gazetei Săteanului*“ din Bucuresci (calea Victoriei Nr. 117) și costă 1 leu séu 50 cr.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra noiei cărți de legi intitulată: „*Instrucțiunile populare despre datorințele și drepturile purtătorului de dare*“, edată de d-l *Wilhelm Niemandz*. De ce trebuință mare este această carte pentru toți plătitorii de dare, o dovedesce și împrejurarea, că ea s'a publicat în toate limbile: română, germană și maghiară. E scrisă la înțelesul tuturor, dând instrucțiunile necesare cu privire la tot felul de dări de stat, comunale etc., tratându-le din punct de vedere practic și ilustrându-le cu exemple, așa că și cel mai puțin inițiat cetitor pôte ușor să le înțelegă. Se tractéază despre dările de stat *directe*, (darea de pământ, de chiria casei, darea de câștig, de miliția etc.); despre dările *indirecte* (accise după beuturi, carne, zahăr, competiție de timbru etc.); *aruncuri comunale* (pentru comună, comitat, școlă și biserică, pentru drumuri, căni, apă etc.). În partea din urmă se află mai multe formule pentru petiții și reclame în diferitele casuri. Și numai din acestea va înțelege ori-cine, că acest op pentru toți cetățenii plătitori de dare e de trebuință neapărată. El este o călăuză în mâna plugarului, ca și a tuturor celor ce se ocupă cu cărcimăritul, cu negoțul și cu ori-ce meserie supusă dărilor. Cel ce va avé această carte și o va ceti cu luare-aminte, va fi scutit de multe pedepse și neplăceri și nu va mai avé lipsă de-a alerga pentru totă nimica la sfatul avocaților, uici nu va mai puté fi înșelat și șicanat de unii și de alții, ca și cunoscednd el legea, își va cunosce dreptul. Se pôte procura cu 60 cr. (prin postă 65 cr. dela *Tipografia A. Mureșianu* din Brașov).

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 31 Octomvre. Cam 1500 de studenți au ținut erî séra o adunare de protestare în contra ordinului ministrului de război după care rezerviștii trebuie să răspundă în limba germană la apelul nominal cu ocaziunea controalei militare. Studenții au voit să demonstreze înaintea clubului liberal și înaintea edificiului comandei militare, poliția

însé li-a închis calea, au alungat pe demonștrânți și au făcut câte-va areștări.

Sinaia, 30 Octomvre. Starea principelui Carol este foarte satisfăcătoare.

Londra, 30 Octomvre. În ministeriul de război domnesce o adencă neliniște. Di de di sosesc din Natal scirile cele mai grave. Ele sunt ținute în secret. Fapt este, că cea mai mare parte a coloniilor englese au cădut în mâinile inamicului. Ministeriul de război se ocupă cu cestiunea recrutării silnice.

După o scire sosită aici din *Ladysmith* avangardele englese au avut ciocniri cu *Burii*. Comandantului suprem al *Burilor* i-a succés de a veni în atingere cu comandantii oranjien. Puterea de luptă a *Burilor* costă din 16,000 și a luat poziția în depărtațe de de ce miluri englese dela *Ladysmith*. O trupă de *Burii* circulă în jurul orașului, ca să taie comunicația liniei ferate între *Ladysmith* și *Colenso*. Se susține, că președintele *Krúger* se află în *Glencoe*.

Ladysmith, 30 Octomvre. *Burii* încunjură tot mai tare orașul. Cetățenii au fost provocați să-și părăsescă locuințele și să se refugieze afară din oraș.

Paris, 30 Octomvre. După cele mai noué sciri, venite din isvor absolut autentic, *Burii* au cucerit orașul *Mafeking*.

Londra, 30 Octomvre. O depeșă din *Mafeking* anunță, că bombardarea a început la 23 Octomvre dimineața și a ținut 3 ore, fără a pricinui stricăciuni considerabile. *Burii* cerură predarea orașului, însă comandantul *Badenpowell* li-a răspuns în mod negativ. A doua di *Burii* tăiară canalizarea apelor. Englesii eșiră și traseră focuri asupra inamicului, apoi se întórseră în oraș. Majorul *Sidney Webb* a fost grav rănit. Nu se cunosc încă perderile *Burilor*.

Londra, 30 Octomvre. După o depeșă din *Cap-Town* foarte considerabile englese au înaintat dela *Ladysmith* spre *Lombardscop*. Un escadron de husari atacă pe inamic, care deschise un foc violent de artileria și infanteria. Inimicul ocupă o pozițiune întărită lângă *Waalsform*. Englesii nu isbutiră să gonescă pe inamic, care se retrase a doua di la *Ritfontein*.

Paris, 30 Octomvre. „*Echo de Paris*“ anunță, că Olandesii mai de frunte din capitala francesă țin ați o adunare pentru a alege un comitet, care să inițieze în Europa o mare mișcare în favorul *Burilor*.

Londra, 30 Octomvre. Regimentul de dragoni, care pörtă numele împératului *Wilhelm*, a plecat în Africa sudică. Din incidental acesta împératul a adresat colonelului regimentului o depeșă în limba englesă, în care le doresce să se întórcă sănătoși din Africa.

Ladysmith, 31 Octomvre. Bombardarea orașului s'a început. Garnisona englesă este de 12 000. După o luptă de câte-va ore *Burii* au fost respinși. Pe améndoué părțile sunt pierderi mari.

A V-a loterie de clasă reg. ungară priv. Atragem atențiunea asupra anunțului *D-nilor A. Török & Comp.* din *Budapesta*, de pe pag. 4. Norocul a favorizat această firmă, de ore ce câștigurile cele mai multe la tragerea din urmă, au eșit la losurile cumpérate dela această firmă, care este recunoscută ca solidă și pe clienți îi servește cu acurateță.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Gregoriu Marar*.

Cursul pieței Brașov.

Din 31 Octomvre 1899.

Banconota rom. Cump.	9.20	Vënd.	9.23
Argint român. Cump.	9.18	Vënd.	9.20
Napoleond'ori. Cump.	9.54	Vënd.	9.58
Galbeni Cump.	5.65	Vënd.	5.70
Buble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Mărci germane Cump.	58 50	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10 71	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina	101.—	Vënd. 5%	101.50

Bursa de Bucuresci.

din 26 Oct. n. 1899.

Valori	Do- bândă	Scad. cup.	Cu banl gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	96 50
" " (Impr. 1892)	5%	Ian.-Iul.	99.—
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	99.—
" " (Impr. de 32. 1/2 mil.)	4%	Ian.-Iulie	81 1/2
" " (Impr. de 50 mil.)	4%	" "	84 1/2
" " (Impr. de 274 m. 1890)	4%	" "	87.—
" " (Impr. de 45 m. 1891)	4%	" "	87.—
" " (Im. de 120 iul. 1894)	4%	" "	87.—
" " (Im. de 90 mil. 1896)	4%	" "	87.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6%	Mai-Nov.	85.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	—
Oblig. comunei Bucuresci 1883	5%	Ian.-Iul.	—
" " din 1884	5%	Mai-Nov.	—
" " din 1888	5%	Ian.-Dec.	—
" " din 1890	5%	Mai-Nov.	—
scrisurii fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	90. 3/4
" " urbane Bucuresci	5%	" "	85
" " Iași	5%	" "	80.—
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	82.—
Banca Rom. ut. div. fr. 12.81	500	150 v	—
Banca Națion. ut. div. 86.—	500	intr. v.	2870
Banca agricolă	500	150 v.	2. 7.—
Dacia-România ut. div. 35 lei	200	intr. v.	408.—
Nationala de asig. ut. div. 43 lei	200	" "	420.—
Soc. Bazalt. Artit. ut. div. lei 30	250	" "	—
Soc. Rom. de Constr. ut. div. 15 lei	250	" "	—
Soc. Rom. de Hârnie ut. —	100	" "	—
"Patria" Soc. de asig. ut. d. 4 lei	100	" "	—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—
" " 2 em. u. d. 0	100	" "	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	—	" "	—
"Bistrița" soc. p. f. hârții 30	—	" "	—
Societ. p. const. de Tramways	—	" "	—
20 franci aur	—	" "	—

SCOMPTURİ:

Banca naț. a Rom	7%	Paris	8%
Avansuri pe efecte	8%	Peterseurg	8 1/2%
Casa de Depuneri	6%	Berlin	6%
Londra	5 1/2%	Belgia	4 1/2%
Viena	5 1/2%	Elvetia	6%

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Octomvre 1899.

Renta ung. de aur 4%	116.30
Renta de corone ung. 4%	95.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis	118.50
Bonuri rural. ungare 4%	94.—

Bonuri rurale croate-slavone	—
Impr. ung. cu premii	163.—
Losuri pentru rez. Tisei și Seghedin	137.50
Renta de argint austr.	99.55
Renta de hârtie austr.	99.20
Renta de aur austr.	117.55
Losuri din 1860.	134.75
Acții de-ale Băncei austro-ungară	904.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit	377.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	371.50
Napoleondori	9.58
Mărci imperiale germane	120.72 1/2
London vista	47.80
Paris vista	99.60
Rente de corone austr. 4%	44.70
Note italiene	—

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 26 Oct. n. 1899

Săminte		Calitatea per Hect.	Pretul p 100 chilogr.	dela	până
Grâu Bănățenesc		80	8.50		8.60
Grâu dela Tisa		90	8.50		8.60
Grâu de Pesta		80	8.45		8.55
Grâu de Alba-regă		80	8.45		8.55
Grâu de Bácska		80	8.7		8.80
Grâu ang. de nord		80	—		—
Grâu românesc		80	—		—

Săminte		Calitatea per Hect.	Pretul per 100 chilogr.	dela	până
Săcară		70-72	6.55		6.65
Orz	nutreț	60-62	6.40		6.50
Orz	de vinars	62.64	6.—		6.20
Orz	de bere	64.66	6.60		7.—
Ovăz		39.41	5.30		5.60
Cucuruz	bănăț.	75	—		—
Cucuruz	altă soia	73	—		—
Cucuruz	"	—	—		—
Hirșcă	"	—	—		—

Produsele		Soia	Cursul	dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungar.		45		52
"	transilvană		—		—
"	bănățenă		—		—
Oleu de rap.	roșia		53		61
Oleu de in	rafinat dupla		—		—
Uns. de porc	dela Pesta		50		50.51
"	dela țără		—		—
Slănină	sventată		40		50.41
"	afumată		47		47.50
Sua			—		—
Prune	din Bosnia în buti		14.50		15.—
"	din Serbia în saci		13.—		13.25
Licitar	slavon nou		16.50		16.75
"	bănățenesc		16.—		16.25
Nuci	din Ungaria		—		—
Gogoși	unguresci		—		—
"	sărbesci		—		—
Miere	brută		—		—
"	galbină strecurată		—		—
Ceară	de Rosenau		—		—
Spirit	brut		—		—
"	Drojiciute de spir.		—		—

Am onorea a aduce la cunoștința onor. public, că
m'am mutat cu magazinul de
Bijuterie, Aurărie și Argintărie

din Strada Aței,
în Strada Vămii nr. 29, din jos de biserica rom. cat.

Mulțumind de încrederea, cu care am fost onorat până acuma, rog pe onor. clientelă, ca și de aci înainte să mă onoreze cu prețuitele comande.

De ôre-ce am arangiat din nou atelierul meu, pct executa toate lucrurile din bransa mea.

Reparatură, precum și legarea de petri scumpe în aur, argint etc. solid și real.

Cu totă stima:
Fritz Derner.

Câștigul cel mai mare
în cazul cel mai favorabil
1.000,000
CORÓNE.

CONSPECTUL
tuturor celor 50,000 câștiguri.

Cel mai mare câștig în cel mai favorabil cas

1.000,000 corone.

Câștigurile speciale sunt împărțite cum urmază:

Coróne	
1 Prêmio	600000
1	400000
1	200000
2	100000
1	90000
1	80000
1	70000
2	60000
1	40000
5	30000
1	25000
7	20000
3	15000
31	10000
67	5000
3	3000
432	2000
763	1000
1238	500
90	300
31700	200
3900	170
4300	130
50	100
3900	80
2900	40
50,000 câșt. și pr. în sumă de	13.160,000

In curând urmază a V-amare loterie de classă reg. ung. privil.

Conține:
100,000 și 50,000
losuri originale și câștiguri în bani,
așa-dér jumătate din losuri trebuie să fie trase conform specificărei alăturate și și prospectul de câștig este enorm de mare.

In total vin **treispredece milioane 160,000 corone** spre deciderie sigură. Cel mai mare câștig în cazul cel mai favorabil

Un milion corone.

Binevoitoare comande urgente de losuri originale cu prețul original stabilit după plan:

pentru un întreg los original I. cl. fl. 6.—
" o jumătate " " I. " " 3.—
" un pëtrar " " I. " " 1.50
" o optime " " I. " " .75

se expedeză cu ramburs seu pe lângă trimiterea înainte a sumei. Liste oficiose se expedeză după tragere, planuri stau la dispoziție gratis. Tragerile se efectuesc publice sub supravegherea guvernului reg. ung.

Ne rugam pentru comande cel mult până la

16 și 17 Nov. a. c.
în care și urmădă tragerea, direct la

A. TÖRÖK & Co.
colectorii principali ai loteriei de classă reg. ung.
Budapesta, V. Waitznering 4a.

Multe și fôrte mari câștiguri am solvit noi prea stimaților noștri clienți și anume în timp scurt peste două milion de corone.

Scrisore de comandă de tăiat.

Domnului **A. TÖRÖK & Co.**, Budapest.

Binevoiti a trimite Losuri originale classa I. a Loteriei de classă reg. ung. împreună cu planul oficial.

Suma de fl. (a se lua cu ramburs, ur-) (Ce nu convine
(méză cu mandat postal.) se ștergeți).

Alteza acurată.

